

УДК 378.014.5:004.8:174

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-4\(46\)-4057-4070](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-4(46)-4057-4070)

Мельниченко Тетяна Євгеніївна старший викладач кафедри професійної та авіаційної мовної підготовки, факультет льотної експлуатації, Українська державна льотна академія, м. Кропивницький, <https://orcid.org/0000-0002-7157-6408>

Кіт Любов Ярославівна кандидат біологічних наук, доцент кафедри безпеки життєдіяльності, хімічний факультет, Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, <https://orcid.org/0000-0002-8645-1106>

Маруховська-Картунова Ольга Олександрівна кандидат філософських наук, доцент, завідувач секції суспільних наук, професор кафедри іноземних мов та загальноосвітніх дисциплін, Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-5207-0671>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОНЯТТЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ЕПОХУ МАСОВОГО ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ШІ: ВИКЛИКИ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Анотація. У статті здійснено спробу осмислити трансформацію поняття академічної доброчесності в умовах стрімкого поширення генеративного штучного інтелекту в освітньому середовищі. Автори виходять із того, що традиційні уявлення про академічні порушення, сформовані у доцифрову епоху, вже не дозволяють адекватно описати нові практики створення знань, у яких вагому частину інтелектуальної роботи можуть виконувати алгоритмічні системи. У цьому контексті увага зміщується з формального авторства на характер і глибину особистого внеску здобувача освіти, а також на прозорість використання інструментів штучного інтелекту.

У роботі проаналізовано сучасні нормативні підходи України, Європейського Союзу та міжнародних організацій до регулювання використання ШІ в освіті, що дозволило виявити поступовий перехід від логіки «запобігання порушенням» до моделі відповідального й усвідомленого використання технологій. Показано, що академічна доброчесність дедалі більше інтерпретується як комплексна система практик, яка включає

критичну оцінку згенерованого контенту, перевірку достовірності інформації, рефлексію щодо власного внеску та обов'язкове декларування використання ШІ.

На основі аналізу емпіричних досліджень окреслено суперечливий характер впливу генеративного інтелекту на навчальну діяльність. З одного боку, ШІ суттєво розширює інструментальні можливості освітнього процесу: сприяє швидкому опрацюванню інформації, підтримує формування академічного письма, дозволяє індивідуалізувати навчання та підвищує його доступність. З іншого боку, фіксується низка ризиків, пов'язаних із підміною самостійного мислення автоматизованими рішеннями, формуванням ілюзії авторства, поширенням недостовірної інформації та розмиванням критеріїв оцінювання.

Ключові слова: академічна доброчесність; генеративний штучний інтелект; ChatGPT; вища освіта; плагиат; цифрова грамотність; освітній процес; опитування студентів; філософія науки.

Tetyana Melnychenko Senior Teacher at the Professional and Language Training Department, Faculty of Flight Operations, Ukrainian State Flight Academy, Kropyvnytskyi, <https://orcid.org/0000-0002-7157-6408>

Lyubov Kit PhD in Biology, Associate Professor of the Department of Life Safety, Faculty of Chemistry, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, <https://orcid.org/0000-0002-8645-1106>

Olga Marukhovska-Kartunova PhD in Philosophical Sciences, Associate Professor, Head of the Social Sciences Section, Professor of the Department of Foreign Languages and General Education Disciplines, University of Economics and Law "KROK", Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-5207-0671>

TRANSFORMATION OF THE CONCEPT OF ACADEMIC INTEGRITY IN THE ERA OF MASS USE OF AI TOOLS: CHALLENGES AND METHODOLOGICAL RECOMMENDATIONS FOR HIGHER EDUCATION

Abstract. The article attempts to understand the transformation of the concept of academic integrity in the context of the rapid spread of generative artificial intelligence in the educational environment. The authors proceed from the fact that traditional ideas about academic misconduct, formed in the pre-digital era, no longer allow us to adequately describe new practices of knowledge creation, in which a significant part of the intellectual work can be performed by

algorithmic systems. In this context, attention shifts from formal authorship to the nature and depth of the personal contribution of the student, as well as to the transparency of the use of artificial intelligence tools.

The paper analyzes the current regulatory approaches of Ukraine, the European Union and international organizations to regulating the use of AI in education, which allowed us to identify a gradual transition from the logic of “prevention of violations” to a model of responsible and conscious use of technologies. It is shown that academic integrity is increasingly interpreted as a complex system of practices that includes a critical assessment of generated content, verification of the reliability of information, reflection on one’s own contribution and mandatory declaration of the use of AI.

Based on the analysis of empirical research, the contradictory nature of the impact of generative intelligence on educational activities is outlined. On the one hand, AI significantly expands the instrumental capabilities of the educational process: it contributes to the rapid processing of information, supports the formation of academic writing, allows for individualization of learning and increases its accessibility. On the other hand, a number of risks associated with the replacement of independent thinking with automated solutions, the formation of the illusion of authorship, the spread of unreliable information and the blurring of assessment criteria are recorded.

Keywords: academic integrity; generative artificial intelligence; ChatGPT; higher education; plagiarism; digital literacy; educational process; student survey; philosophy of science

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток генеративного штучного інтелекту має вагомий вплив на освітнє середовище. Значна частина інтелектуально складних завдань, які раніше вимагали тривалого часу, ґрунтовної підготовки та високого рівня когнітивної залученості, може бути виконана впродовж кількох хвилин. Це стосується широкого спектра діяльності, наприклад, пошуку й аналітичного узагальнення наукових джерел, створення презентацій, конспектів, тестових завдань, академічних текстів, перекладу та редагування. У міру розвитку генеративних технологій штучного інтелекту вони поступово виходять за межі допоміжного інструментарію, інтегруючись у повсякденні освітні практики як їх невід’ємний елемент. Цей процес має амбівалентний характер. З одного боку, широке впровадження генеративного штучного інтелекту актуалізує низку системних викликів для забезпечення академічної доброчесності та валідності оцінювання результатів навчання. З іншого — відкриває нові можливості для оптимізації освітнього процесу. Зрештою, на міжнародному рівні інтеграція штучного інтелекту дедалі частіше розглядається саме як

об'єктивна освітня реальність, яка вимагає переосмислення етичних принципів, нормативних підходів і загальних рекомендацій його використання. Особливої уваги також потребує трансформація ролі штучного інтелекту у навчальній діяльності здобувачів освіти. На практиці він часто виконує функції своєрідного «когнітивного посередника», який підмінює процес мислення. Така тенденція порушує базову логіку взаємодії «людина – технологія – людина», зміщуючи акцент на домінування алгоритмічних рішень. У результаті масове використання ШІ впливає на саме розуміння академічної доброчесності, формуючи нові виклики для науково-педагогічної спільноти та потребує її концептуального переосмислення.

Найбільшою проблемою тут, мабуть, є те, що класичне розуміння академічної доброчесності сформувалося в умовах, коли основні ризики, пов'язані із її порушенням, формувалися через призму людського фактора. Йдеться про такі поняття, як плагіат, самоплагіат, списування, фабрикація чи фальсифікація результатів наукових досліджень. Доволі довго, зокрема і серед українських науковців, також точилися дискусії щодо питання, що конкретно вважати самоплагіатом. Об'єктивно, у сучасних умовах цих підходів просто недостатньо. Сьогодні ми спостерігаємо принципово нову ситуацію, коли формально авторство може належати здобувачу або досліднику, однак значна частина інтелектуальної роботи виконана алгоритмами ШІ. Це, у свою чергу, зміщує фокус уваги з питання авторства як такого до оцінки характеру інтелектуального внеску у виконану роботу. Йдеться про необхідність переосмислення підходу до оцінювання ступеня самостійності виконання роботи, а також про перевірку того, чи не має поданий студентом матеріал ознак спотворення унаслідок властивої генеративному інтелекту схильності до галюцинацій. Важливим аспектом також є з'ясування факту декларування використання інструментів штучного інтелекту.

Отже, у сучасних умовах академічну доброчесність доцільно розглядати як систему відповідального, прозорого та компетентного використання штучного інтелекту. Вона передбачає дотримання загальноприйнятих норм роботи з такими технологіями, а також обов'язковий критичний аналіз згенерованого контенту. Зокрема, йдеться про необхідність перевірки достовірності поданої інформації, її логічної узгодженості, коректності посилань на джерела, запропоновані ШІ, а також про виявлення й уникнення можливих упереджень.

Однак як свідчить освітня практика, використання штучного інтелекту не слід розглядати виключно як загрозу академічній доброчесності. За умови свідомого й регульованого застосування він може підвищувати ефективність навчання, наприклад, через швидке створення

навчальних матеріалів, адаптацію контенту до індивідуальних потреб і надання оперативного зворотного зв'язку. Надмірна ж «залежність» від генеративного ШІ пов'язана з низкою ризиків: послабленням самостійного мислення, формальним виконанням завдань без глибокого засвоєння знань, використанням недостовірної інформації, а також можливими проявами упередженості, що часто притаманні для алгоритмів ШІ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У роботі розглянуто ряд актуальних та нормативних наукових публікацій щодо викликів академічної доброчесності у контексті масового використання генеративного штучного інтелекту. У контексті українського наукового дискурсу розглянуто роботи таких дослідників, як Андрущук А., Малуга О., Драч І., Киричук Б., Гришко В., Паламар С., Толочко С. Серед іноземних досліджень особливу цікавість викликали роботи Dluhopolskyi O., Adamyk O., Bhullar P., Bittle K., You S.

Мета статті полягає у вивченні поняття академічної доброчесності в епоху масового використання інструментів ШІ через призму розуміння сучасних викликів системи вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. В українському законодавстві базове визначення академічної доброчесності закріплене у Законі України «Про освіту», де вона трактується як сукупність етичних принципів і встановлених правил, спрямованих на забезпечення довіри до результатів навчання [6]. Новий Закон України «Про академічну доброчесність» визначає це поняття як «сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності». Також у чинному законі прописані вимоги щодо користування штучним інтелектом: «у разі використання в академічному творі об'єкта, згенерованого штучним інтелектом, автор повинен повідомити про це в такому творі із зазначенням методики генерування та/або посилання на відповідну комп'ютерну програму чи її опис згідно з вимогами щодо оформлення та/або оприлюднення відповідних академічних творів, визначених відповідним суб'єктом академічної діяльності» [5]. Європейський підхід до цієї проблематики має більш системний характер. Зокрема, Регламент (ЄС) 2024/1689 Європейського Парламенту та Ради ЄС формує загальні принципи використання ШІ, серед яких основними є прозорість, підзвітність, людський контроль і управління ризиками [14]. Хоча цей нормативний акт безпосередньо не регулює академічну доброчесність, він створює концептуальну основу для її переосмислення в умовах цифровізації освіти. У рекомендаціях Європейської Комісії політика використання ШІ відображена у принципах чесності, справедливості оцінювання та розвитку критичного мислення [11]. У нормативних документах ЮНЕСКО також наголошується на важливості

поєднання прозорості, відповідальності та цифрової грамотності, а також на необхідності навчання учасників освітнього процесу коректному використанню ШІ [16]. Аналогічні підходи простежуємо і у політиках національних освітніх агентств. Зокрема, сучасні європейські та австралійські практики акцентують увагу на необхідності збереження автентичності студентських робіт і переорієнтації оцінювання з кінцевого результату на процес мислення, аргументації та рефлексії [13], [15]. Це свідчить про поступовий перехід до формування нової культури академічної діяльності. Отже, можемо констатувати, що світова практика розуміння академічної доброчесності у добу штучного інтелекту трансформується з принципу «уникнення порушень» у концепцію «відповідального використання технологій», основними складовими якої є прозорість застосування ШІ, збереження ролі людського внеску (основна суб'єктність належить все-таки людині), критична оцінка результатів пошуку та аналізу ШІ, недопущення підміни навчальних досягнень технологічними продуктами та розвиток компетентностей етичного й усвідомленого використання цифрових інструментів. Сучасне нормативне поле формує нову парадигму академічної доброчесності, в якій основне завдання полягає у визначенні чітких умов його використання. Це актуалізує потребу в оновленні методичних підходів до організації навчального процесу з метою інтеграції ШІ без втрати якості освіти та довіри до її результатів.

Поява ChatGPT і GPT-4 стала важливим чинником переосмислення освітніх практик. Якщо на початковому етапі дискусії мали переважно теоретичний характер, то з часом вони набули прикладного виміру, що проявилось в активному впровадженні ШІ в освітній процес. Серед основних напрямів трансформації українські дослідники виокремлюють зміни в освітніх моделях, розвиток інтелектуальних інструментів підтримки навчання, оптимізацію навантаження викладачів, удосконалення роботи з науковими джерелами та розширення доступу до освітніх ресурсів [1].

Сьогодні існує чимало досліджень, які спрямовані на вивчення практик застосування ШІ у системі освіти. Наприклад, результати одного із них, проведеного С. Паламар і М. Науменко свідчать про високий рівень обізнаності та практичного використання технологій штучного інтелекту серед здобувачів освіти. Згідно з висновками дослідників, 87,8% респондентів розуміють сутність ШІ, а 60,8% підтверджують його використання під час виконання навчальних завдань. Найбільш популярним інструментом ШІ у цьому дослідженні здобувачі називають ChatGPT (68,9%). Однак що залишається дискусійним для групи опитаних респондентів – це розуміння здобувачами освіти межі між дотриманням принципів академічної доброчесності та можливостями штучного інтелекту

у контексті їхнього порушення. Згідно з отриманими даними, 45,9% опитуваних не змогли визначитися, чи є застосування ШІ порушенням академічних норм, водночас 29,7% респондентів не вважають це порушенням, тоді як 21,6% дотримуються протилежної позиції. По-різному респонденти оцінюють і вплив ШІ на навчальну продуктивність. Так, переважна більшість студентів (64,9%) вказує на позитивний вплив штучного інтелекту, третина (31,1%) – не поділяє цієї думки. Основними перевагами використання ШІ респонденти називають економію часу, допомогу у пошуку та обробці інформації, генерацію ідей, підтримку в аналізі матеріалів, розвиток навичок формулювання запитів, а також можливості структурування, перефразування та систематизації інформації. До недоліків використання штучного інтелекту у навчальному процесі здобувачі відносять ризики отримання недостовірної інформації, відсутність коректних посилань на джерела, можливу застарілість або неточність даних, а також порушення авторських прав [4].

У іншому дослідженні відображено еволюцію ставлення до штучного інтелекту в українському суспільстві. Згідно з результатами цього дослідження, у 2018 році більшість опитаних (80,2%) оцінювала вплив ШІ позитивно, а 74,1% уже відчували його у повсякденному житті. Рівень готовності до його широкого впровадження залишався доволі обмеженим, особливо у сферах державного управління, мистецтва чи журналістики. Проведене всеукраїнське опитування щодо використання ШІ у науковій діяльності у 2023 році показує, що 66,2% респондентів розглядають його як джерело нових можливостей для наукових досліджень, тоді як 13,6% акцентують на потенційних загрозах. Частина опитаних (16,9%) не вбачає суттєвого впливу ШІ на наукове пізнання [2].

Автори С. Толочко, Н. Бордюг та Л. Міронець у своєму дослідженні наголошують, що освітній процес має бути організований таким чином, щоб технології сприяли розвитку критичного мислення, активної участі студентів і навичок розв'язання проблем. Також автори заявляють про необхідність обмеження використання ШІ під час контрольних заходів, якщо інше не передбачено викладачем. Значна увага приділяється також необхідності обмеження використання інструментів ШІ через високий ризик генерації ними викривлених та хибних результатів [7]. Дослідники також підкреслюють необхідність впровадження змішаних моделей оцінювання виконання студентських робіт, які б могли враховувати ступінь використання штучного інтелекту та реальний внесок здобувача. Тут важливо, на думку дослідників, врахувати, що високі результати мають отримувати ті здобувачі освіти, які демонструють глибоке, критичне й самостійне опрацювання матеріалу, навіть якщо вони використовують ШІ.

У випадку, якщо використання ШІ супроводжується відсутністю критичного мислення, особистого внеску у роботу чи суто формального застосування, можливе застосування суворих академічних санкцій [9]. Щодо наукової діяльності автори акцентують увагу на необхідності прозорого декларування використання інструментів штучного інтелекту, дотримання принципів конфіденційності, врахування ризиків упередженості алгоритмів генеративного інтелекту, а також поваги до прав інтелектуальної власності. Загалом автори підводять до осмислення академічної доброчесності щодо використання генеративного ШІ через необхідність формування культури його відповідального, етичного та усвідомленого застосування в освітній і науковій діяльності, а не лише контролю [7].

Ця думка узгоджується із результатом іншого дослідження, у якому Б. Киричук та В. Гришко підкреслюють, що цифровізація освіти в умовах сьогодення формує принципово нову конфігурацію ризиків порушення принципів академічної доброчесності, оскільки створений контент за допомогою ШІ може бути формально унікальним, але водночас не відображати реального рівня сформованості компетентностей здобувача освіти. У цьому контексті, на думку дослідників, академічну доброчесність можна трактувати як комплексну характеристику освітнього процесу, що передбачає відповідність результатів навчання реальному інтелектуальному внеску особи [3]. Автори також, як і їхні колеги наголошують на необхідності зміни підходів до розуміння академічної доброчесності і поступовому переході від переважно каральної моделі до превентивної та компетентнісної. Також автори звертають увагу, що рівень обізнаності учасників освітнього процесу щодо порушення академічної доброчесності є недостатнім, а робота інституційних механізмів регулювання використання ШІ знаходиться на критично низькому рівні [3]. А. Артюхов звертає увагу на ще одну проблему в освітньому середовищі, яка пов'язана із невизначеністю і нечіткістю меж участі штучного інтелекту у створенні академічних текстів. Автор зазначає, що використання генеративних моделей змінює саму природу академічної діяльності, оскільки це ускладнює процедуру встановлення авторства, визначення обсягу інтелектуального внеску студента та рівня самостійності виконання завдань. У результаті свого дослідження, А. Артюхов фіксує амбівалентний характер впливу генеративного ШІ на освітній процес. З одного боку, він може бути ефективним помічником у виконанні завдань та набутті нових професійних компетенцій, з іншого – залишається вагомим фактором ризику для академічної доброчесності. Автор зазначає, що мінімізувати цей ризик можна за допомогою дотримання практики відкритості та прозорості застосування ШІ [8].

Закордонні дослідження фактично солідарні з українськими, наприклад, на основі аналізу 41 наукового дослідження [10] вказують на те, що генеративний штучний інтелект істотно впливає на навчальну поведінку студентів, змінюючи їхні підходи до виконання завдань і розмиваючи межі самостійної роботи. Автори також говорять про подвійний ефект використання ШІ: поряд із підвищенням ефективності навчання виникають нові форми недоброчесності, які складно виявити традиційними засобами контролю [10]. Відповідно, ряд інших досліджень також фіксує вразливість сучасних систем оцінювання у вищій освіті до використання генеративного ШІ. Постійне виконання завдань за допомогою ШІ знижує рівень інтелектуальної залученості студентів, відповідно, ставить під сумнів об'єктивність оцінювання та його здатність відображати реальний рівень сформованих компетентностей [12]. У зв'язку з цим дедалі більше дослідників підкреслюють необхідність переходу до інших моделей оцінювання, які б передбачали активну взаємодію між викладачем та здобувачем, рефлексію здобувачів освіти та демонстрацію мислення, що дозволяє мінімізувати вплив ШІ як інструмента обходу академічних вимог. Також ряд дослідників наголошує на необхідності формування нових педагогічних моделей, які б поєднували ефективне використання ШІ з дотриманням етичних принципів [10], [17].

На основі викладеного, ми запропонували класифікувати найбільш кричущі виклики для вищої школи у зв'язку із надмірним використанням ШІ, що викладено у таблиці 1.

Таблиця 1

Виклики вищої школи через надмірне використання ШІ у навчальній діяльності здобувачів

Виклик	Суть проблеми	Прояви у навчанні	Наслідки для освіти
Деградація інтелектуальної діяльності та зниження рівня критичного мислення	Здобувачі часто делегують свої когнітивні функції алгоритмам.	ШІ використовується у написанні есе, курсових, кваліфікаційних робіт; Здобувач механічно відтворює згенеровані відповіді без їхнього аналізу та осмислення; Здобувач не здатен пояснити зміст створеного тексту	Низький рівень володіння професійними та загальними компетентностями; Поверхнєве засвоєння матеріалу; Втрата здатності до аналітичного мислення.

Виклик	Суть проблеми	Прояви у навчанні	Наслідки для освіти
Академічна недостовірність та «галюцинації» ШІ	Штучний інтелект часто генерує вигадані факти, посилається на неіснуючі джерела або некоректні дані.	Формування суджень та висновків на підставі нерелевантних бібліографічних даних, неіснуючих досліджень.	Поширення дезінформації, фабрикування результатів досліджень, поширення псевдознання
Криза академічної доброчесності та авторства	Розмиті межі між ШІ та плагіатом.	Недеклароване використання ШІ як «невидимого автора»; студенти досить часто не розуміють, що є порушенням академічної доброчесності	Ілюзія авторства
Криза системи оцінювання та контролю	Неможливість об'єктивно перевірити самостійність виконання завдань та реальний рівень сформованих компетенцій студента.	Складність перевірки робіт на наявність генерованого тексту за допомогою ШІ; часто хибні результати роботи AI-детекторів	Необхідність переосмислення традиційної системи оцінювання
Формалізація навчання та системні ризики	Орієнтація на отримання результату (оцінки) будь-яким шляхом замість процесу засвоєння знань та формування навичок.	Регулярне використання ШІ сприяє заміні процесу мислення.	Системна криза вищої освіти; освітня нерівність; перетворення навчання на формальність без фактичного набуття фахових компетенцій.

Джерело: складено авторами на основі проведеного дослідження

Отже, трансформація освітнього середовища під впливом генеративного штучного інтелекту зумовлює необхідність переходу до суттєво іншої моделі використання ШІ в освітньому процесі. Такий підхід сприятиме не забороні використання ШІ, а інтеграції його певних функцій в освітній процес за умови збереження автентичності інтелектуальної діяльності здобувача освіти. На наш погляд, тут передусім варто впровадити інституційні політики використання штучного інтелекту, які мають чітко

визначати допустимі, обмежені та заборонені формати його застосування в різних видах навчальної діяльності. Принциповим елементом таких політик мало б бути обов'язкове декларування використання інструментів ШІ у процесі виконання академічних завдань із зазначенням характеру їхнього застосування. Це дозволяє забезпечити прозорість освітнього процесу та зберегти зв'язок між результатом навчання і реальним внеском здобувача освіти у виконанні завдань.

Оскільки масове використання генеративного ШІ знижує валідність традиційних письмових робіт як індикатора рівня знань, доцільним є зміщення акценту з оцінювання кінцевого продукту на оцінювання процесу мислення. Це б передбачало впровадження таких форм контролю, які унеможливають повну делегацію інтелектуальної діяльності алгоритмам. Дуже добре у цьому сенсі підходять усні захисти робіт, пояснення логіки аргументації, виконання завдань у режимі реального часу, а також рефлексивні компоненти, які дозволяють виявити рівень розуміння матеріалу.

Не менш важливим є розвиток цифрової грамотності серед здобувачів освіти, що передбачає розуміння принципів функціонування штучного інтелекту, усвідомлення обмежень його відповідей, зокрема, явища «галюцинацій», а також сформовану здатність перевіряти інформацію за надійними джерелами. Актуальним залишається і підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників у сфері застосування штучного інтелекту. Йдеться про опанування сучасних педагогічних підходів до використання цих технологій в освітньому процесі.

Висновки. Отже, генеративний ШІ дедалі більше стає частиною освітнього процесу. З одного боку, звернення до різноманітних інструментів ШІ допомагає усім учасникам освітнього процесу оптимізувати свій час у виконанні різного роду завдань. Цілком успішні промти, побудовані на реальних знаннях та інформації користувача допомагають шукати та опрацьовувати цілком професійну і сучасну інформацію із різноманітних тем, окремі ресурси через свій функціонал можуть допомогти краще засвоїти матеріал, структурувати знання, створювати реально круті презентації із наперед підготовленого здобувачами матеріалу тощо. Однак у світі популярності швидких і простих рішень спокуса використовувати ШІ як основне джерело інформації і побудови сенсів є доволі привабливою, з одного боку. З іншого одним із ризиків залишається нівелювання меж академічної доброчесності, адже, не лише здобувачі часто зловживають ШІ, така поведінка також притаманна і викладачам, що зрештою породжує конфлікт на фоні «а чому я маю дотримуватися правил, яких не дотримуються викладачі». На нашу думку, важливим орієнтиром має стати впровадження принципів відкритості та прозорості у використанні

штучного інтелекту. Це передбачає перегляд підходів до оцінювання результатів навчання, формування чітких і зрозумілих інституційних правил застосування ШІ, а також розвиток освітніх практик, спрямованих на опанування особливостей його використання в навчальній і науковій діяльності. Доцільним є також упровадження підходу «рівний-рівному», що сприятиме обміну знаннями та досвідом між учасниками освітнього процесу щодо можливостей штучного інтелекту та етичних засад його використання.

Література:

1. Андрощук А., Малуга О. (2024). Використання штучного інтелекту у вищій освіті: стан та тенденції. *Міжнародний науковий журнал освіти та лінгвістики*, 3 (2), 27–35. <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20240302.04>
2. Драч І., Петрое О., Бородієнко О., Регейло І., Базелюк О., Базелюк Н. та Слободянюк О. (2023). Використання штучного інтелекту у вищій освіті. *Міжнародний науковий журнал університетів та лідерства*, (15), 66-82. <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2023-15-66-82>
3. Киричук Б., Гришко В. Академічна доброчесність і штучний інтелект: подолання викликів у освітньо-науковій діяльності України та зарубіжних держав. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2024. URL: <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/315404> (дата звернення: 27.03.2026).
4. Паламар С., Науменко М. Штучний інтелект в освіті: використання без порушення принципів академічної чесності. *Освітологічний дискурс*. 2024. № 1 (44). С. 68–83. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2024.15>.
5. Про академічну доброчесність : Закон України від 18.12.2025 № 4742-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4742-20> (дата звернення: 27.03.2026).
6. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 27.03.2026).
7. Толочко С., Бордюг Н., Міронєць Л. Академічна доброчесність та штучний інтелект в освітній і науковій діяльності. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 62. Том 2. 2023 С. 25-34
8. Artyukhov A., Artyukhova N., Dluhopolskyi O., Adamyk O., Adamyk B. Dialogue with generative artificial intelligence: is its “product” free from academic integrity violations? *Науковий вісник Національного гірничого університету*. 2025. URL: <https://nvnngu.in.ua/index.php/en/archive/on-the-issues/1921-2025/content-2-2025/7189-181> (date of access: 27.03.2026).
9. Bhullar P. S., Joshi M., Chugh R. ChatGPT in higher education: a synthesis of the literature and a future research agenda. *Education and Information Technologies*. 2024. Vol. 29. P. 21501–21522. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10639-024-12723-x>.
10. Bittle K., El-Gayar O. Generative AI and Academic Integrity in Higher Education: A Systematic Review and Research Agenda. *Information*. 2025. Vol. 16, No. 4. Art. 296. DOI: <https://doi.org/10.3390/info16040296>.
11. European Commission. Ethical guidelines on the use of artificial intelligence (AI) and data in teaching and learning for educators. Luxembourg: Publications Office of the

European Union, 2022. URL: <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital/education-and-ai/ethical-guidelines> (date of accessed: 31.03.2026).

12. Kofinas A. K., Tsay C. H.-H., Pike D. The impact of generative AI on academic integrity of authentic assessments within a higher education context. *British Journal of Educational Technology*. 2025. Vol. 56. P. 2522–2549. DOI: <https://doi.org/10.1111/bjet.13585>.

13. Quality Assurance Agency for Higher Education. QAA advice and resources on Generative AI. 2024. URL: <https://www.qaa.ac.uk/sector-resources/generative-artificial-intelligence/qaa-advice-and-resources> (date of access: 27.03.2026).

14. Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act). *Official Journal of the European Union*. 2024. L 1689. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj> (date of accessed: 31.03.2026).

15. Tertiary Education Quality and Standards Agency. Artificial intelligence in higher education: Guidance for providers. Melbourne: TEQSA, 2023. URL: <https://www.teqsa.gov.au> (date of accessed: 31.03.2026).

16. UNESCO. AI competency framework for students. Paris: UNESCO, 2026. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/ai-competency-framework-students> (date of access: 27.03.2026).

17. You S. A Systematic Review of the Impact of ChatGPT on Higher Education. *International Journal of Technology-Enhanced Education*. 2024. Vol. 3, No. 1. P. 1–14. DOI: <https://doi.org/10.4018/IJTEE.343528>

References:

1. Androshchuk, A., Maluha, O. (2024). Vykorystannia shtuchnoho intelektu u vyshchii osviti: stan ta tendentsii [Use of artificial intelligence in higher education: state and trends]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal osvity ta linhvistyky – International Scientific Journal of Education and Linguistics*, 3 (2), 27–35. Retrieved from <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20240302.04> [in Ukrainian].

2. Drach, I., Petroie, O., Borodiienko, O., Reheilo, I., Bazeliuk, O., Bazeliuk, N., Slobodianiuk, O. (2023). Vykorystannia shtuchnoho intelektu u vyshchii osviti [Use of artificial intelligence in higher education]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal universytetiv ta liderstva – International Scientific Journal of Universities and Leadership*, (15), 66–82. Retrieved from <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2023-15-66-82> [in Ukrainian].

3. Kyrychuk, B., Hryshko, V. (2024). Akademichna dobrochesnist i shtuchnyi intelekt: podolannia vyklykiv u osvitno-naukovii diialnosti Ukrainy ta zarubizhnykh derzhav [Academic integrity and artificial intelligence: overcoming challenges in educational and scientific activity of Ukraine and foreign countries]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seria: Pravo – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Law*. Retrieved from <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/315404> [in Ukrainian].

4. Palamar, S., Naumenko, M. (2024). Shtuchnyi intelekt v osviti: vykorystannia bez porushennia pryntsyypiv akademichnoi chesnosti [Artificial intelligence in education: use without violating academic integrity principles]. *Osvitolohichniy dyskurs – Educational Discourse*, 1 (44), 68–83. Retrieved from <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2024.15> [in Ukrainian].

5. Pro akademichnu dobrochesnist : Zakon Ukrainy vid 18.12.2025 № 4742-IX [Law of Ukraine “On Academic Integrity” from December 18, 2025, № 4742-IX]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/4742-20> [in Ukrainian].
6. Pro osvitu : Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 № 2145-VIII [Law of Ukraine “On Education” from September 5, 2017, № 2145-VIII]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].
7. Tolochko, S., Bordiuh, N., Mironets, L. (2023). Akademichna dobrochesnist ta shtuchnyi intelekt v osvittii i naukovii diialnosti [Academic integrity and artificial intelligence in educational and scientific activity]. Innovatsiina pedahohika – Innovative Pedagogy, Issue 62, Vol. 2, 25–34 [in Ukrainian].
8. Artyukhov, A., Artyukhova, N., Dluhopolskyi, O., Adamyk, O., Adamyk, V. (2025). Dialogue with generative artificial intelligence: is its “product” free from academic integrity violations? Naukovyi visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu – Scientific Bulletin of National Mining University. Retrieved from <https://nvngu.in.ua/index.php/en/archive/on-the-issues/1921-2025/content-2-2025/7189-181>.
9. Bhullar, P. S., Joshi, M., Chugh, R. (2024). ChatGPT in higher education: a synthesis of the literature and a future research agenda. Education and Information Technologies, 29, 21501–21522. Retrieved from <https://doi.org/10.1007/s10639-024-12723-x>.
10. Bittle, K., El-Gayar, O. (2025). Generative AI and Academic Integrity in Higher Education: A Systematic Review and Research Agenda. Information, 16 (4), Article 296. Retrieved from <https://doi.org/10.3390/info16040296>.
11. European Commission. (2022). Ethical guidelines on the use of artificial intelligence (AI) and data in teaching and learning for educators. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Retrieved from <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital/education-and-ai/ethical-guidelines>.
12. Kofinas, A. K., Tsay, C. H.-H., Pike, D. (2025). The impact of generative AI on academic integrity of authentic assessments within a higher education context. British Journal of Educational Technology, 56, 2522–2549. Retrieved from <https://doi.org/10.1111/bjet.13585>.
13. Quality Assurance Agency for Higher Education. (2024). QAA advice and resources on Generative AI. Retrieved from <https://www.qaa.ac.uk/sector-resources/generative-artificial-intelligence/qaa-advice-and-resources>.
14. Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act). (2024). Official Journal of the European Union, L 1689. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>.
15. Tertiary Education Quality and Standards Agency. (2023). Artificial intelligence in higher education: Guidance for providers. Melbourne: TEQSA. Retrieved from <https://www.teqsa.gov.au>.
16. UNESCO. (2026). AI competency framework for students. Paris: UNESCO. Retrieved from <https://www.unesco.org/en/articles/ai-competency-framework-students>.
17. You, S. (2024). A Systematic Review of the Impact of ChatGPT on Higher Education. International Journal of Technology-Enhanced Education, 3 (1), 1–14. Retrieved from <https://doi.org/10.4018/IJTEE.343528>.

Дата першого надходження статті до видання: 09.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.04.2026